SERVICEPUNT DUURZAME ENERGIE

SERVICEPUNT DUURZAME ENERGIE

Provincie Noord-Holland

We starten om 15:00 uur

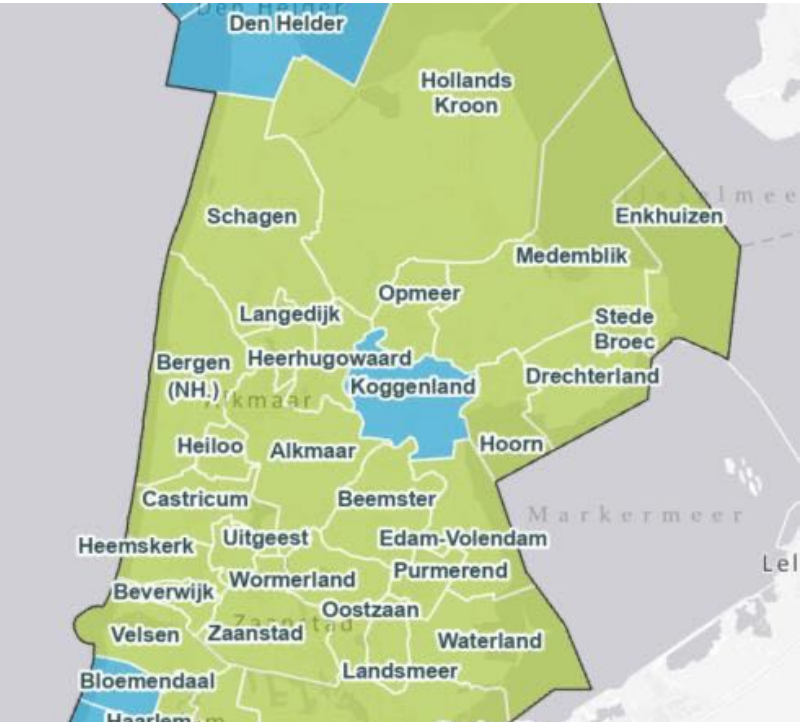

De TVW's verzameld

Een blik op de warmtetransitie in Noord-Holland

9 december 2021

PROGRAMMA

15:00 – 15:45 De verzamelde TVW's: een analyse
Koen Brundel en Robertjan Spaans
(Servicepunt Duurzame Energie)

15:45 – 16:15 Hoe verder met de warmtetransitie na de TVW's?
Discussie aan de hand van vragen stellingen

Eerder vandaag:
- 9 december, ochtend: bestuurlijke sessie voor portefeuillehouders energie

DATATOOL

Startbuurten (starten vóór 2030) verzameld in GIS-tool, met daarin:

- Links naar alle vastgestelde TVW’s
- Welke aardgasvrije oplossing is voorzien?
- Welk jaar wordt gestart?
- In geval van warmtenet: welke bron is voorzien?

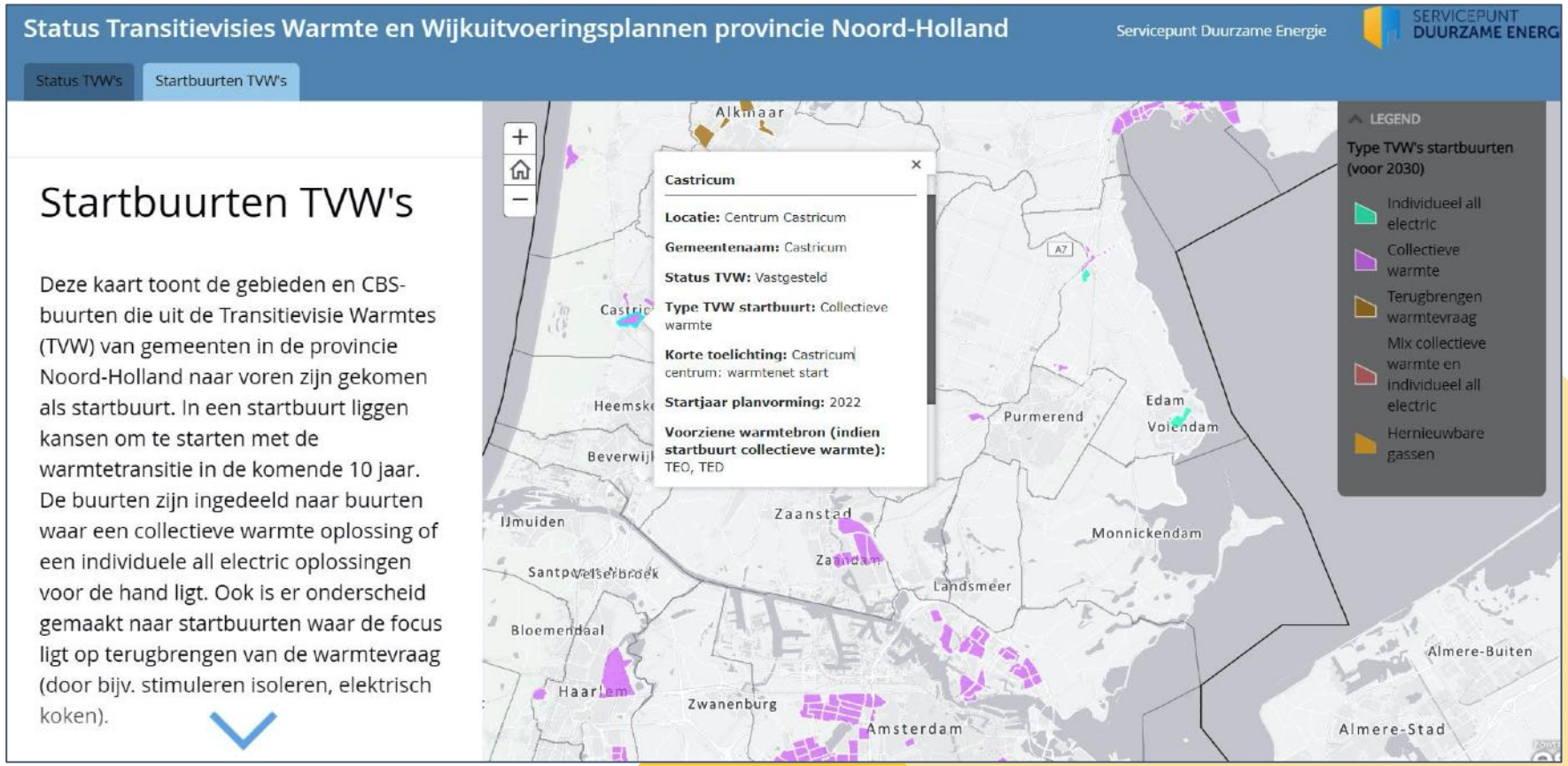

Wat zien we?

- **70%** van de gemeente heeft momenteel een vastgestelde TVW.
- Let op **nog geen volledig beeld** over de provincie. De rest volgt snel, nog 10 komende week.

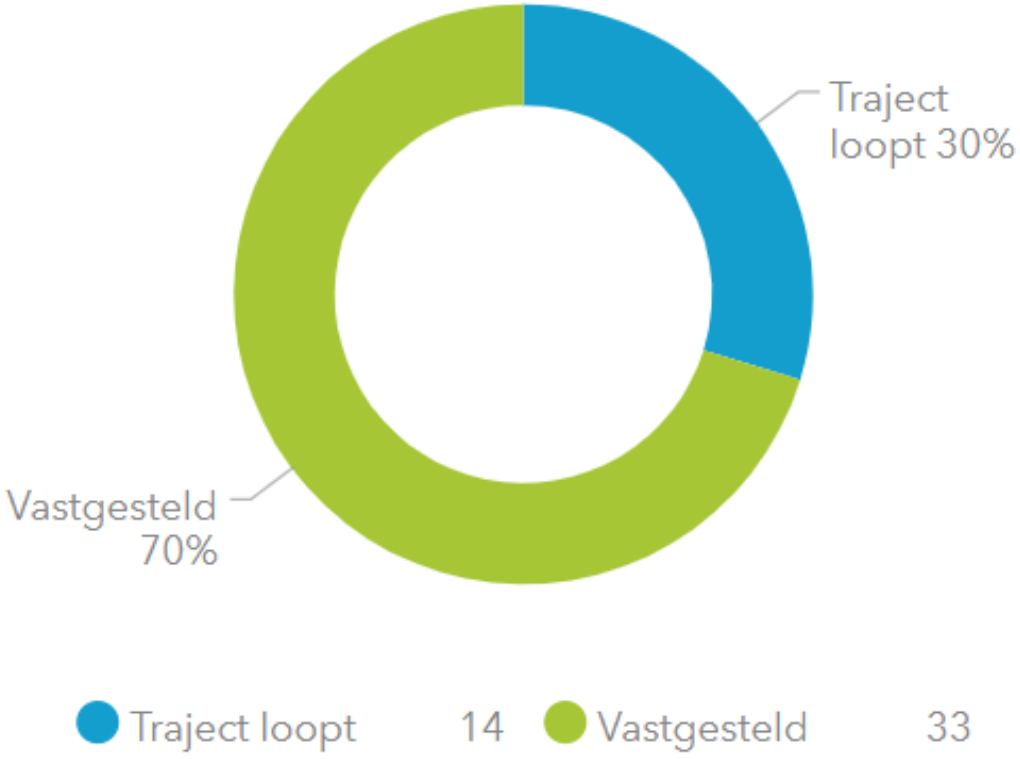

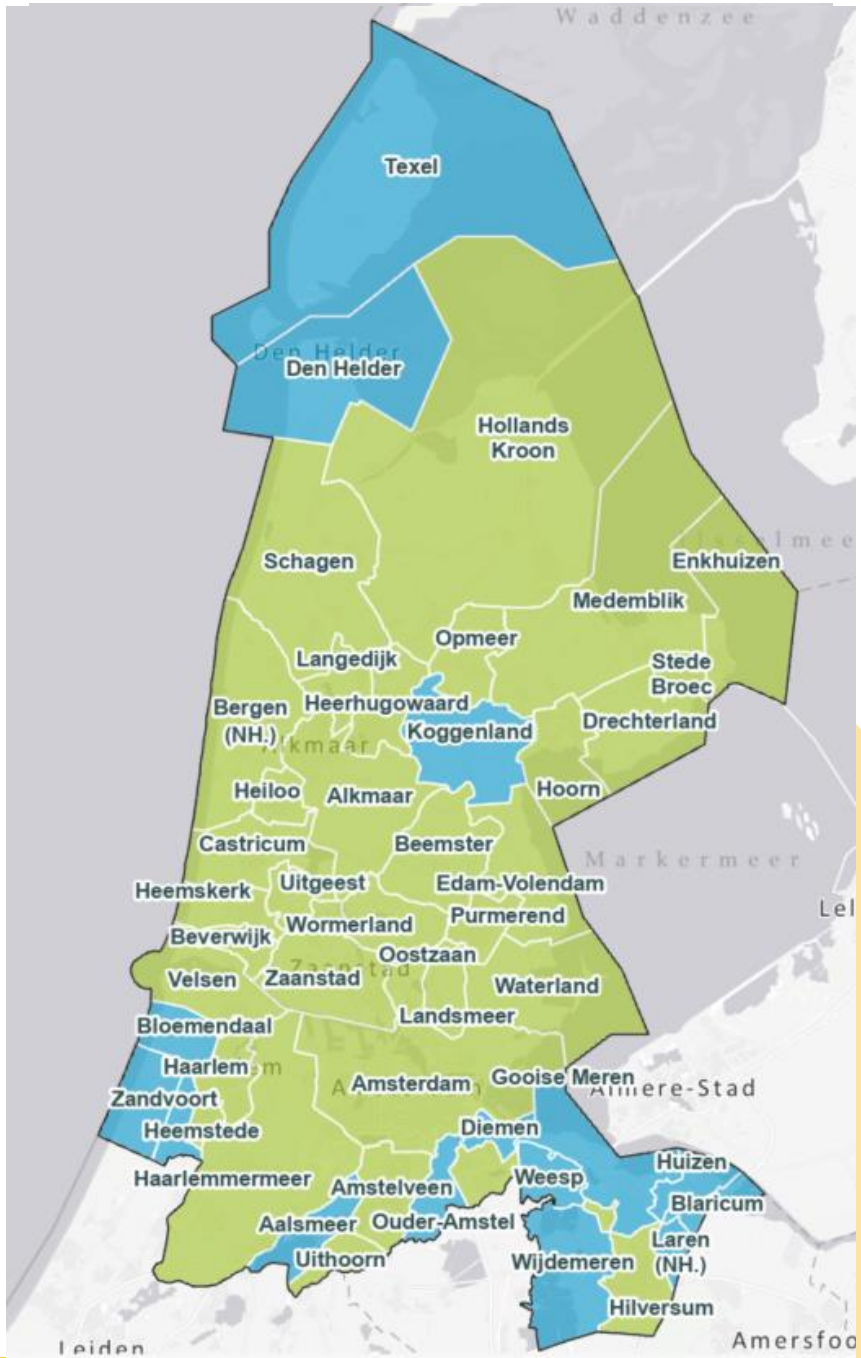

Wat zien we?

- Er wordt voor 2030 met name wijkgericht gestart met aanpakken richting **collectieve oplossingen** (warmtenet), vrijwel geen mix en hernieuwbare gassen

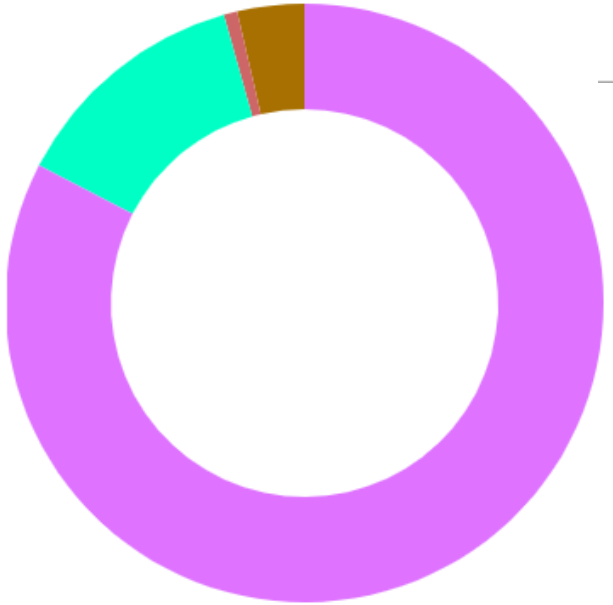

Totaal startgebieden

274

- Collectieve warmte 83%
- Individueel all electric 13%
- Mix collectieve warmte en individueel all electric 1%
- Terugbrengen warmtevraag 4%

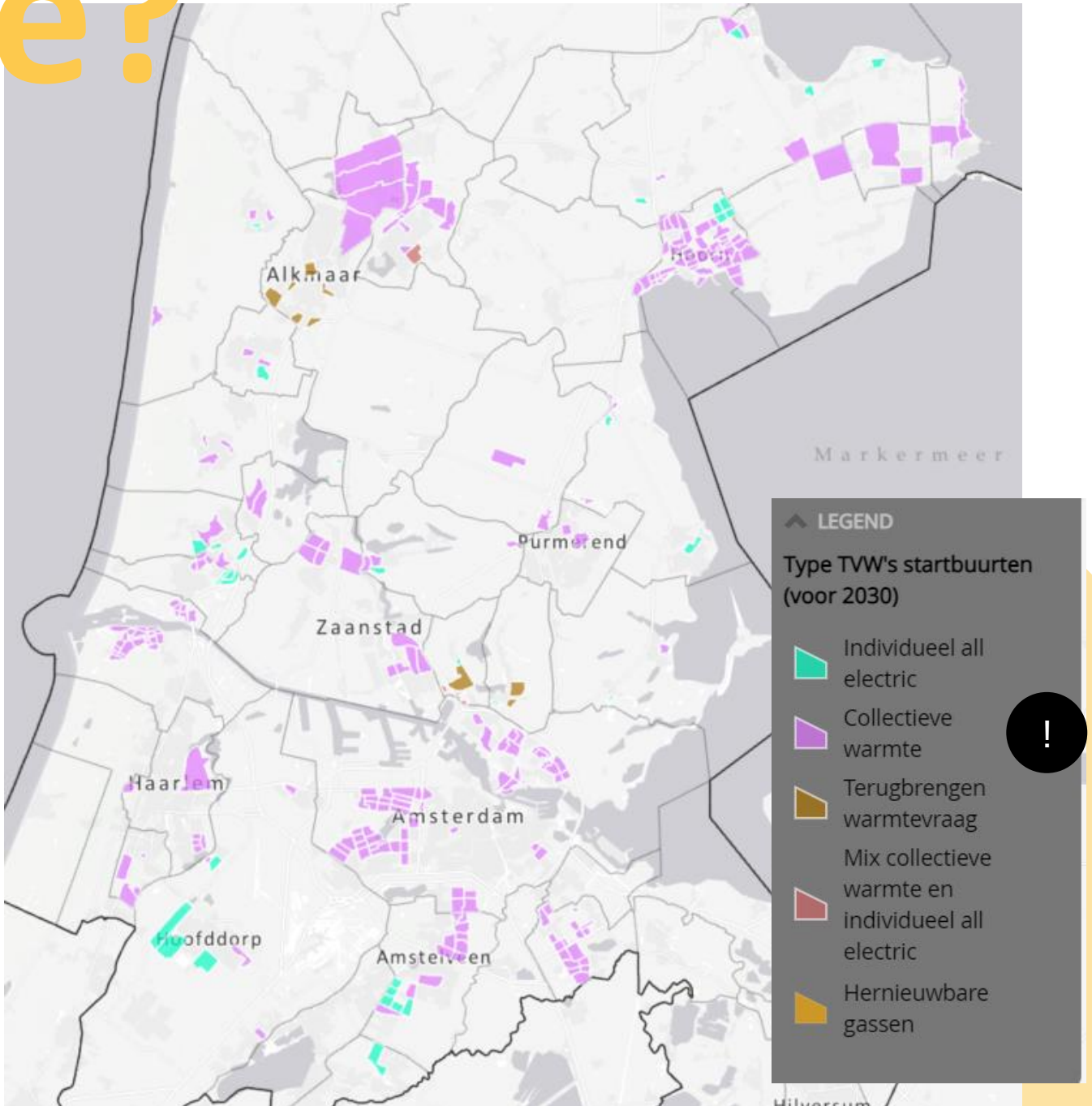

!

Wat zien we?

- Maar, startgebieden zijn zeker niet de enige plekken waar wordt gestart!
- Isoleren wordt **overal** als **speerpunt** benoemd, vaak in gemeente brede aanpak een enkele keer als aardgasvrij ready aanpak of buurtisolatieplan.
- TVW's van Hollands Kroon, Hilversum en Opmeer richten zich volledig op een individuele aanpak.

Wat zien we?

- Startgebieden focussen zich voornamelijk op **woningen** (94%).
- In beperkte mate op bedrijventerrein (11) of op een mix van woningen en bedrijven (5).

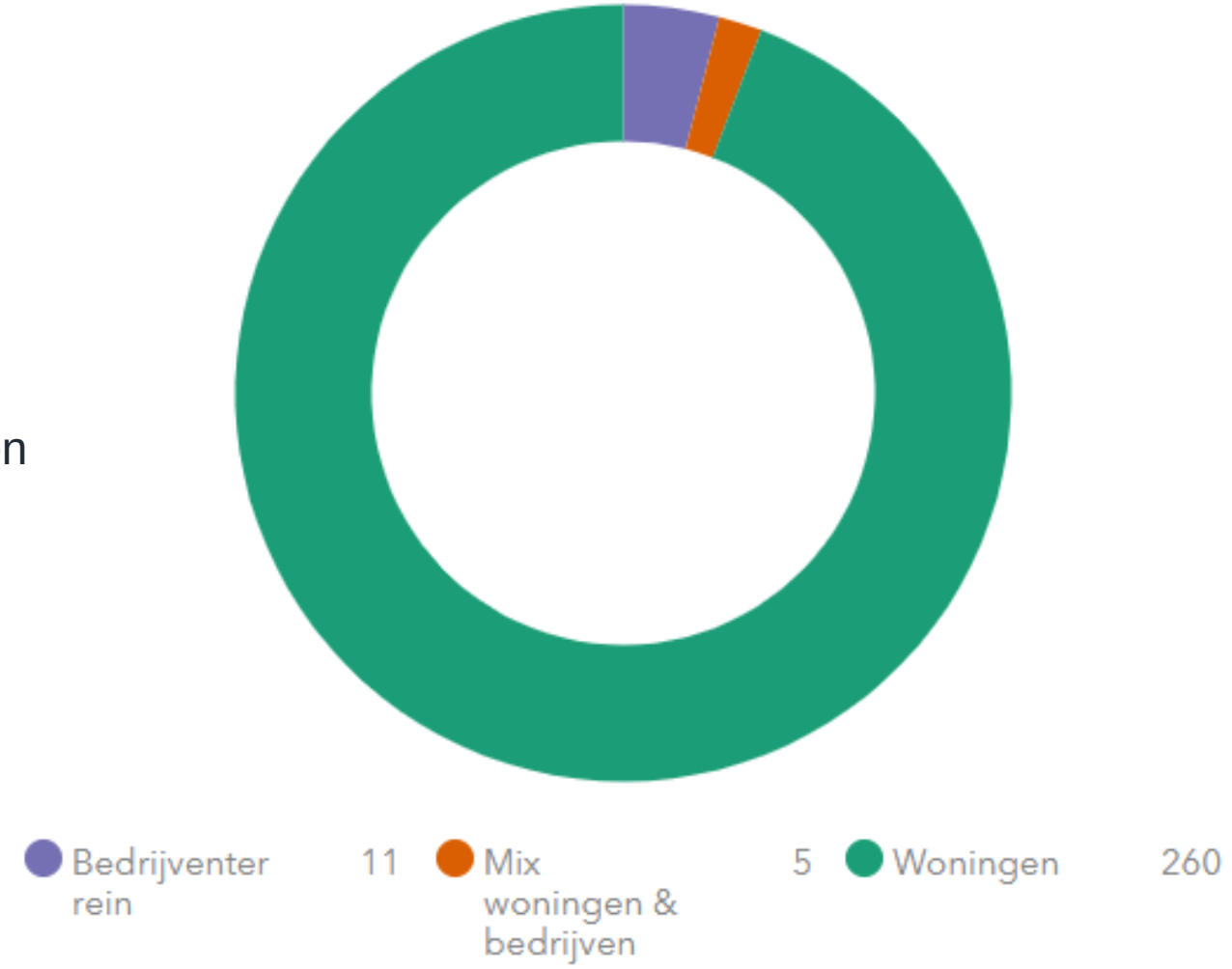

Wat zien we?

- De startbuurten bevinden zich in enkele **clusters**, soms gemeentelijk, veelal per regio.

- Dat kan een aanknopingspunt zijn voor de **regionale samenwerking** en ondersteuning van de warmtetransitie.

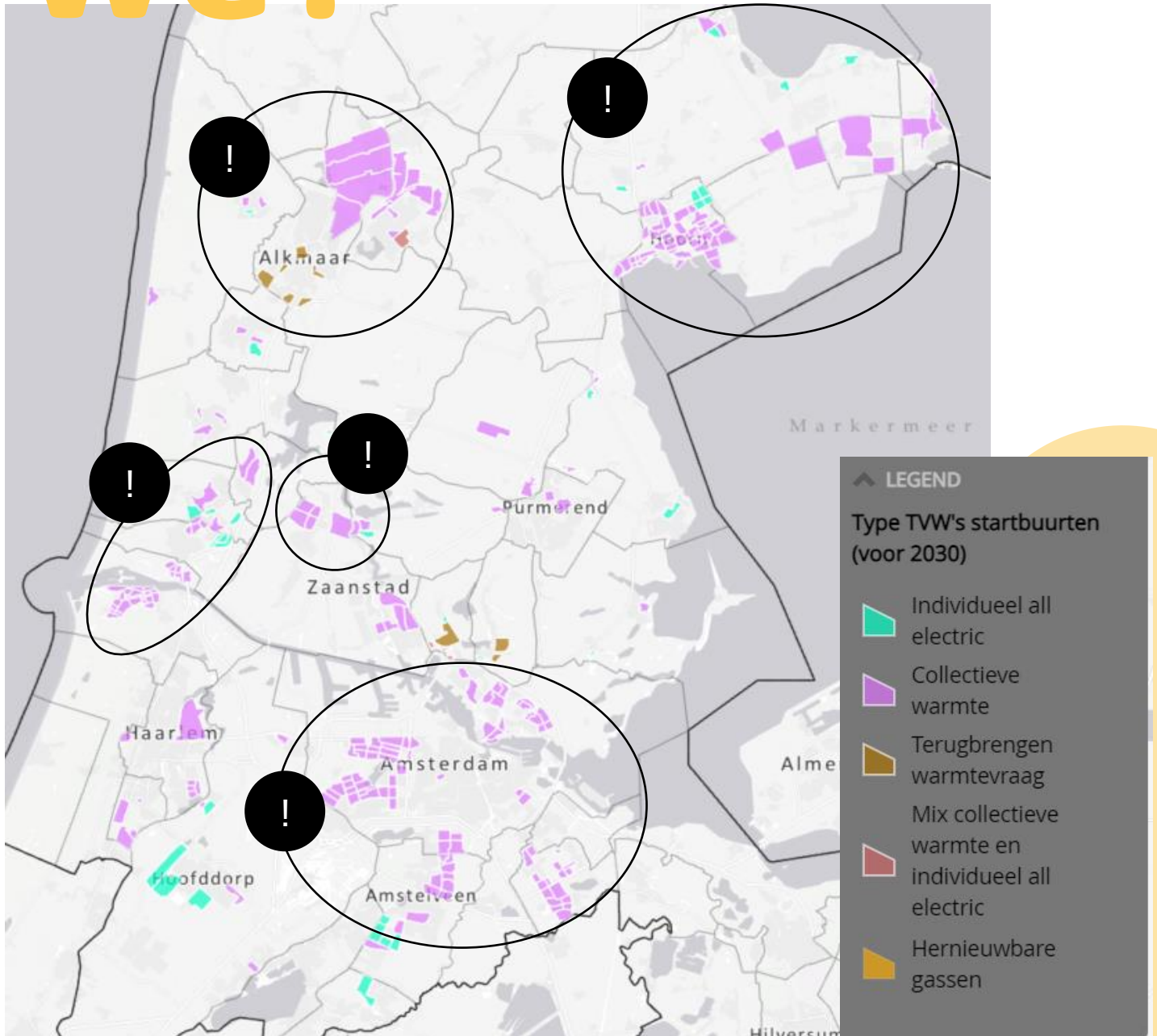

Wat zien we?

- Verhouding meergezins- en eengezinswoningen is 50/50 binnen de startgebieden
  - Collectieve warmte: 60/40
  - All electric: 20/80

- 30% woningen binnen gebieden in eigendom woningcorporatie
  - Collectief: 45%
  - Individueel: 20%

Grote rol weggelegd voor corporaties.

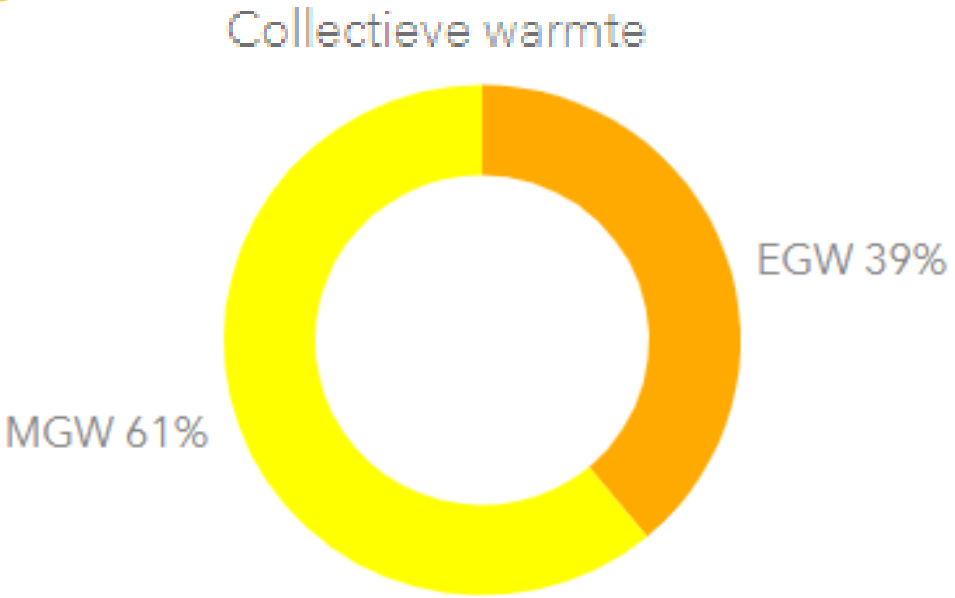

Wat zien we?

- Hoofdzakelijk **naoorlogse bouw** binnen startgebieden.

- Zwaartepunt op woningen gebouwd tussen 1950-1980
  - Collectief: 70% gebouwd tussen 1950-1995
  - All electric: 75% gebouwd na 1995

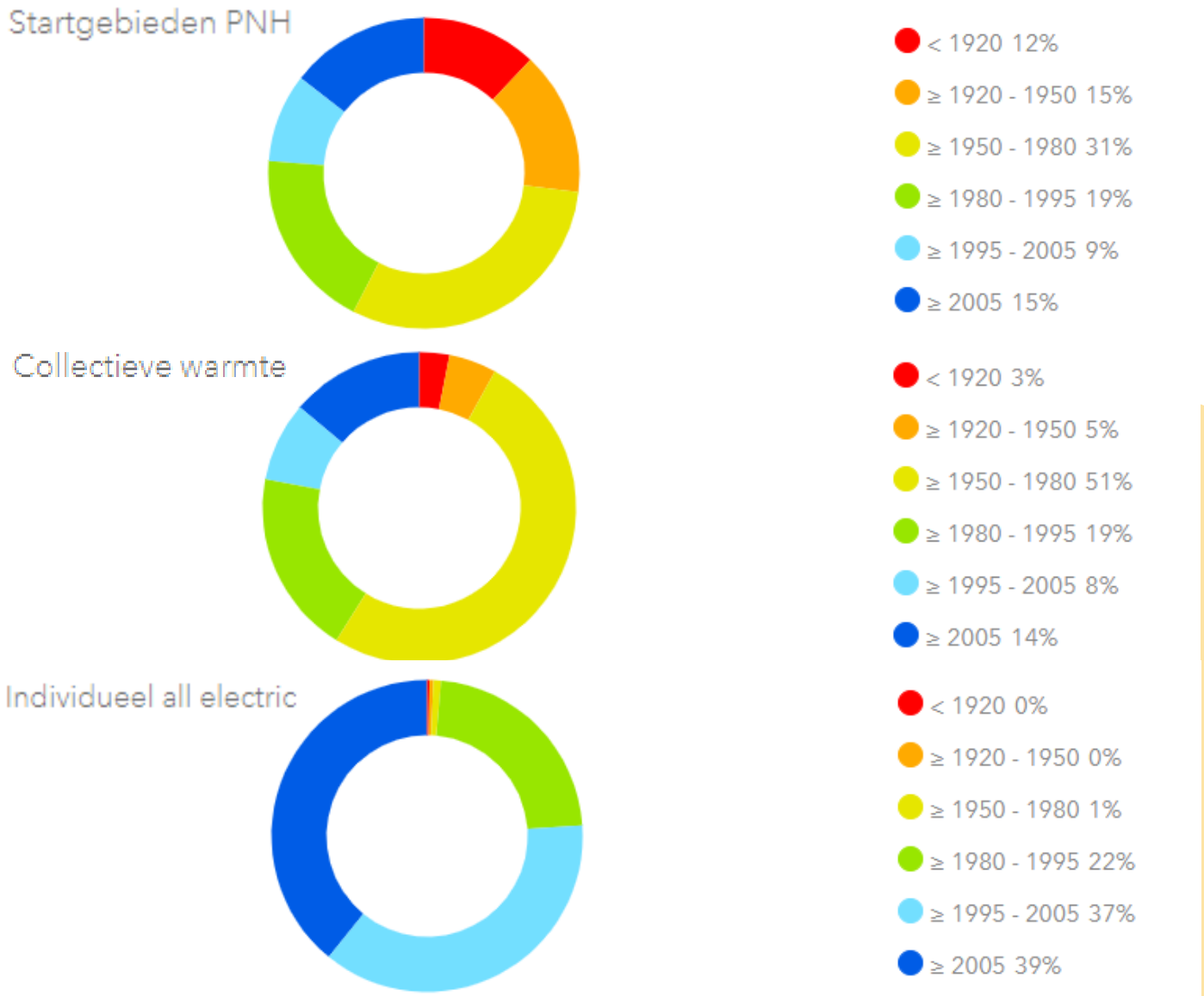

Wat zien we?

- Startgebieden collectieve warmte kijken voor hun warmtebronnen voornamelijk naar **aansluiting op bestaand warmtenetten** (59%)

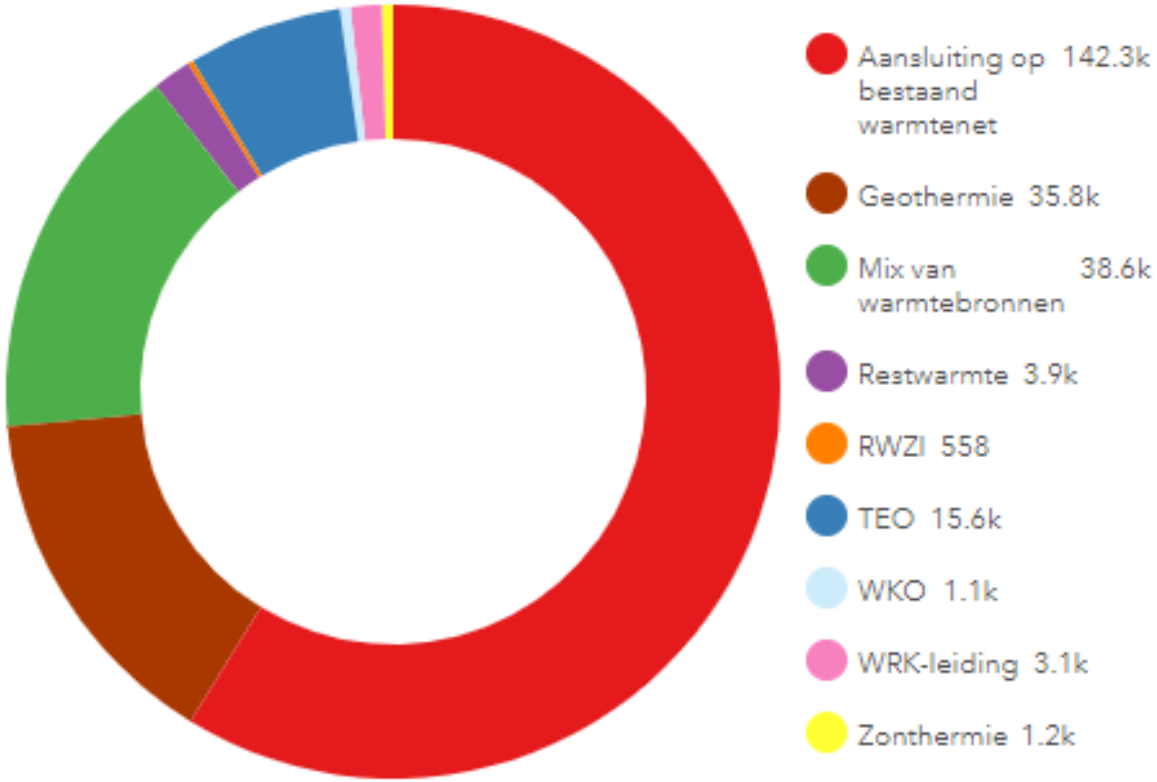

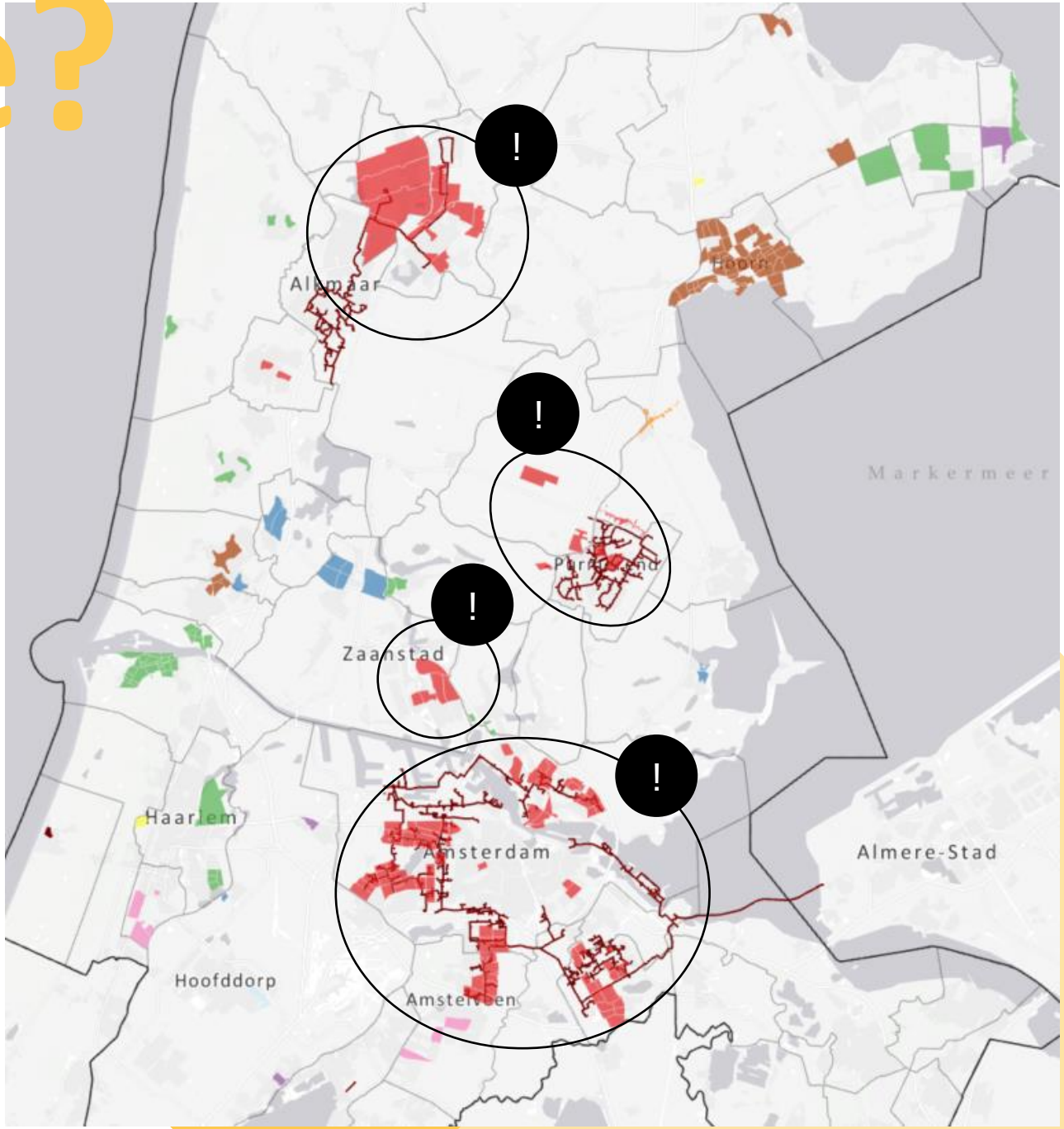

Wat lezen we?

Hoe noem je je vervolgstap?
Wijkuitvoeringsplan aardgasvrij is populair maar er zijn alternatieven!

1. Wijken Aardgasvrij Maken, WAM
2. Wijk Uitvoeringsplan Warmtetransitie
3. Kernuitvoeringsplannen
4. Huis-voor-huis-aanpak
5. Kansrijke wijken/buurten
6. Buurtuitvoeringsplannen

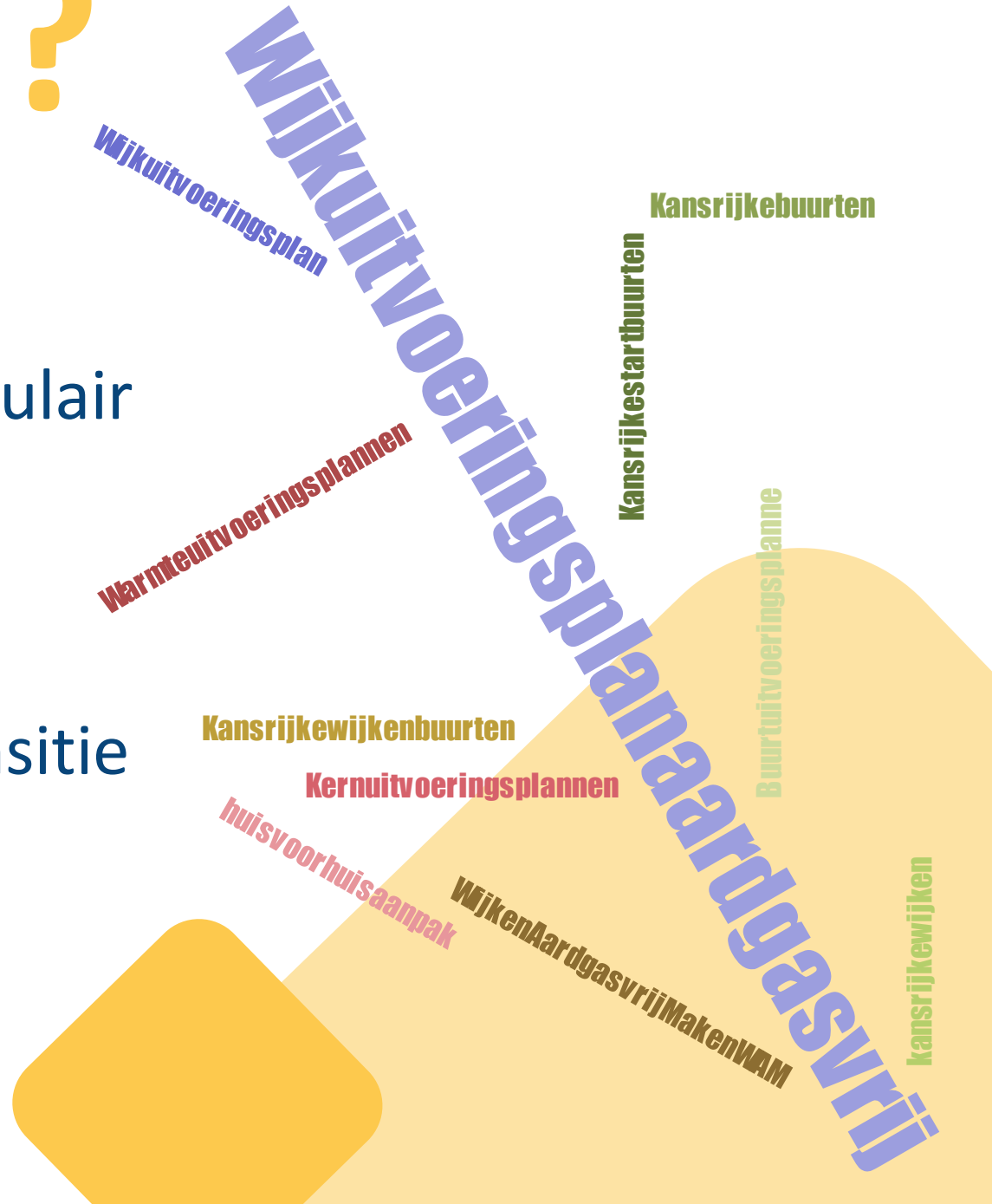

Wat lezen we?

Hoe staat het met de planning?

Gemeenten met een concreet aardgasvrij doel voor 2030 — x4

Concrete doelen + overloop na 2030 — x22

Gemeenten zonder conreet (tussen)doel — x7

2030

Wat lezen we?

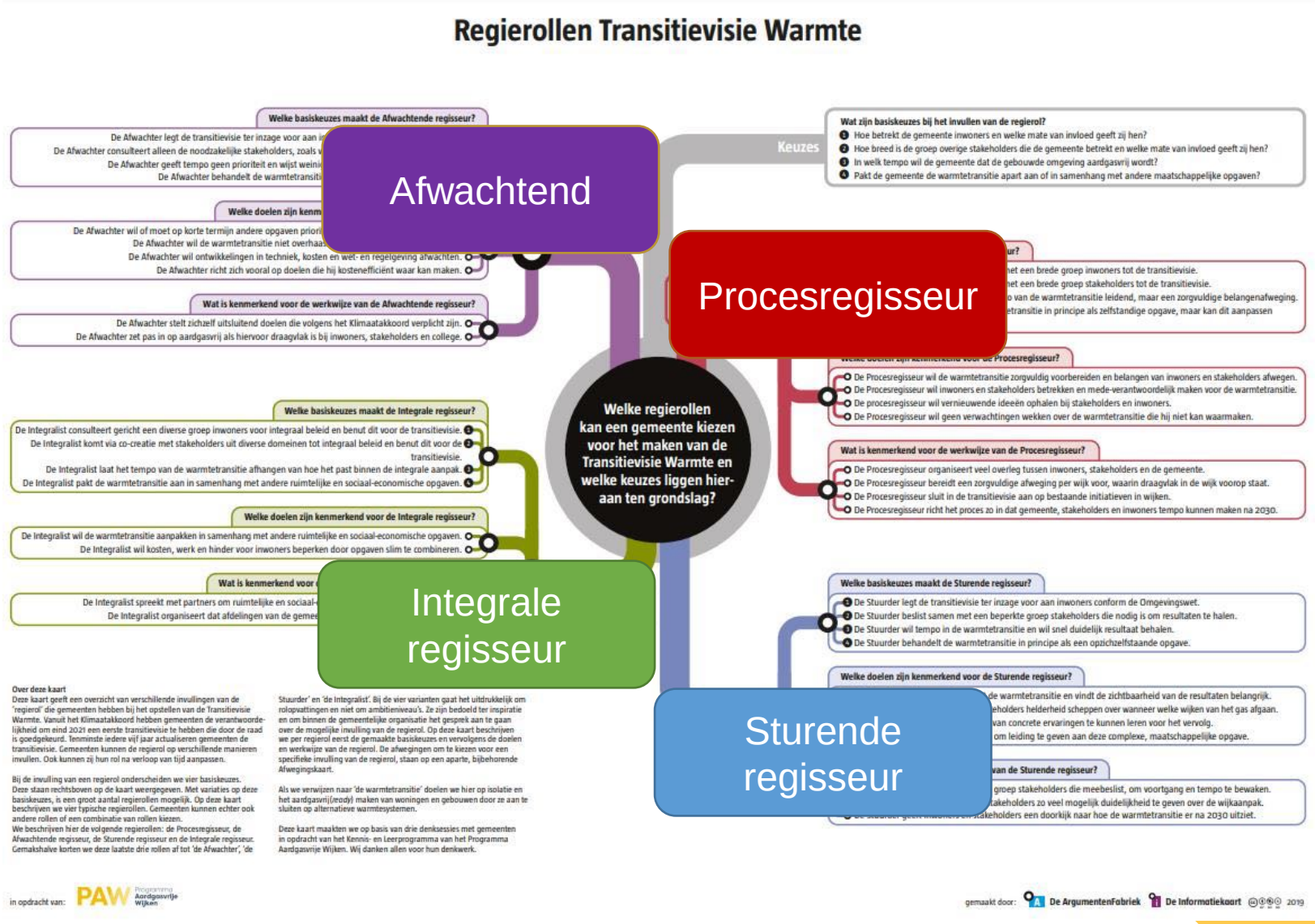
Regierollen Transitievisie Warmte
Welke regierollen kan een gemeente kiezen voor het maken van de Transitievisie Warmte en welke keuzes liggen hier-aan ten grondslag?
Afwachtend
Procesregisseur
Integrale regisseur
Sturende regisseur
Keuzes
Welke basiskeuzes maakt de Afwachtende regisseur?
De Afwachter legt de transitievisie ter inzage voor aan i
De Afwachter consulteert alleen de noodzakelijke stakeholders, zoals v
De Afwachter geeft tempo geen prioriteit en wijst weini
De Afwachter behandelt de warmtetransiti
Welke doelen zijn kenm
De Afwachter wil of moet op korte termijn andere opgaven priori
De Afwachter wil de warmtetransitie niet overhaa
De Afwachter wil ontwikkelingen in techniek, kosten en wet- en regelgeving afwachten.
De Afwachter richt zich vooral op doelen die hij kostenefficiënt waar kan maken.
Wat is kenmerkend voor de werkwijze van de Afwachtende regisseur?
De Afwachter stelt zichzelf uitsluitend doelen die volgens het Klimaatakkoord verplicht zijn.
De Afwachter zet pas in op aardgasvrij als hiervoor draagvlak is bij inwoners, stakeholders en college.
Welke basiskeuzes maakt de Integrale regisseur?
De Integralist consulteert gericht een diverse groep inwoners voor integraal beleid en benut dit voor de transitievisie.
De Integralist komt via co-creatie met stakeholders uit diverse domeinen tot integraal beleid en benut dit voor de transitievisie.
De Integralist laat het tempo van de warmtetransitie afhangen van hoe het past binnen de integrale aanpak.
De Integralist pakt de warmtetransitie aan in samenhang met andere ruimtelijke en sociaal-economische opgaven.
Welke doelen zijn kenmerkend voor de Integrale regisseur?
De Integralist wil de warmtetransitie aanpakken in samenhang met andere ruimtelijke en sociaal-economische opgaven.
De Integralist wil kosten, werk en hinder voor inwoners beperken door opgaven slim te combineren.
Wat is kenmerkend voor
De Integralist spreekt met partners om ruimtelijke en sociaal-
De Integralist organiseert dat afdelingen van de gemee
Wat zijn basiskeuzes bij het invullen van de regierol?
1 Hoe betrekt de gemeente inwoners en welke mate van invloed geeft zij hen?
2 Hoe breed is de groep overige stakeholders die de gemeente betrekt en welke mate van invloed geeft zij hen?
3 In welk tempo wil de gemeente dat de gebouwde omgeving aardgasvrij wordt?
4 Pakt de gemeente de warmtetransitie apart aan of in samenhang met andere maatschappelijke opgaven?
het een brede groep inwoners tot de transitievisie.
het een brede groep stakeholders tot de transitievisie.
van de warmtetransitie leidend, maar een zorgvuldige belangenafweging.
etransitie in principe als zelfstandige opgave, maar kan dit aanpassen
De Procesregisseur wil de warmtetransitie zorgvuldig voorbereiden en belangen van inwoners en stakeholders afwegen.
De Procesregisseur wil inwoners en stakeholders betrekken en mede-verantwoordelijk maken voor de warmtetransitie.
De procesregisseur wil vernieuwende ideeën ophalen bij stakeholders en inwoners.
De Procesregisseur wil geen verwachtingen wekken over de warmtetransitie die hij niet kan waarmaken.
Wat is kenmerkend voor de werkwijze van de Procesregisseur?
De Procesregisseur organiseert veel overleg tussen inwoners, stakeholders en de gemeente.
De Procesregisseur bereidt een zorgvuldige afweging per wijk voor, waarin draagvlak in de wijk voorop staat.
De Procesregisseur sluit in de transitievisie aan op bestaande initiatieven in wijken.
De Procesregisseur richt het proces zo in dat gemeente, stakeholders en inwoners tempo kunnen maken na 2030.
Welke basiskeuzes maakt de Sturende regisseur?
1 De Stuurder legt de transitievisie ter inzage voor aan inwoners conform de Omgevingswet.
2 De Stuurder beslist samen met een beperkte groep stakeholders die nodig is om resultaten te halen.
3 De Stuurder wil tempo in de warmtetransitie en wil snel duidelijk resultaat behalen.
4 De Stuurder behandelt de warmtetransitie in principe als een opzichzelfstaande opgave.
Welke doelen zijn kenmerkend voor de Sturende regisseur?
de warmtetransitie en vindt de zichtbaarheid van de resultaten belangrijk.
eholders helderheid scheppen over wanneer welke wijken van het gas afgaan.
van concrete ervaringen te kunnen leren voor het vervolg.
om leiding te geven aan deze complexe, maatschappelijke opgave.
van de Sturende regisseur?
groep stakeholders die meebeslist, om voortgang en tempo te bewaken.
takeholders zo veel mogelijk duidelijkheid te geven over de wijkaanpak.
stakeholders een doorkijk naar hoe de warmtetransitie er na 2030 uitziet.
Over deze kaart
Deze kaart geeft een overzicht van verschillende invullingen van de 'regierol' die gemeenten hebben bij het opstellen van de Transitievisie Warmte. Vanuit het Klimaatakkoord hebben gemeenten de verantwoordelijkheid om eind 2021 een eerste transitievisie te hebben die door de raad is goedgekeurd. Tenminste iedere vijf jaar actualiseren gemeenten de transitievisie. Gemeenten kunnen de regierol op verschillende manieren invullen. Ook kunnen zij hun rol na verloop van tijd aanpassen.
Bij de invulling van een regierol onderscheiden we vier basiskeuzes. Deze staan rechtsboven op de kaart weergegeven. Met variaties op deze basiskeuzes, is een groot aantal regierollen mogelijk. Op deze kaart beschrijven we vier typische regierollen. Gemeenten kunnen echter ook andere rollen of een combinatie van rollen kiezen.
We beschrijven hier de volgende regierollen: de Procesregisseur, de Afwachtende regisseur, de Sturende regisseur en de Integrale regisseur. Gemakshalve korten we deze laatste drie rollen af tot 'de Afwachter', 'de Stuurder' en 'de Integralist'. Bij de vier varianten gaat het uitdrukkelijk om rolopvattingen en niet om ambitieniveau's. Ze zijn bedoeld ter inspiratie en om binnen de gemeentelijke organisatie het gesprek aan te gaan over de mogelijke invulling van de regierol. Op deze kaart beschrijven we per regierol eerst de gemaakte basiskeuzes en vervolgens de doelen en werkwijze van de regierol. De afwegingen om te kiezen voor een specifieke invulling van de regierol, staan op een aparte, bijbehorende Afwegingskaart.
Als we verwijzen naar 'de warmtetransitie' doelen we hier op isolatie en het aardgasvrij(ready) maken van woningen en gebouwen door ze aan te sluiten op alternatieve warmtesystemen.
Deze kaart maakten we op basis van drie denksessies met gemeenten in opdracht van het Kennis- en Leerprogramma van het Programma Aardgasvrije Wijken. Wij danken allen voor hun denkwerk.
in opdracht van: PAW Programma Aardgasvrije Wijken
gemaakt door: De ArgumentenFabriek De Informatiekaart 2019

Wat lezen we?

"We stellen buurtuitvoeringsplannen op samen met de buurtbewoners en de betrokken partijen volgens de aanpak Wijken Aardgasvrij Maken (WAM)

"Regie' is een fraaie term, maar wat die precies inhoudt voor de gemeente is nog niet duidelijk."

"In elk geval tot 2030 gaan we alleen (..) als er breed draagvlak is. Na 2030 overwegen of nodig / wenselijk is om meer dwingende instrumenten in te zeten."

"In de (begin)fase neemt de gemeente de rol in als luisterende regisseur (…). In het vervolg willen we meer de rol aannemen van een actieve procesregisseur."

"De gemeente houdt haar regierol bij de communicatie over de warmtetransitie"

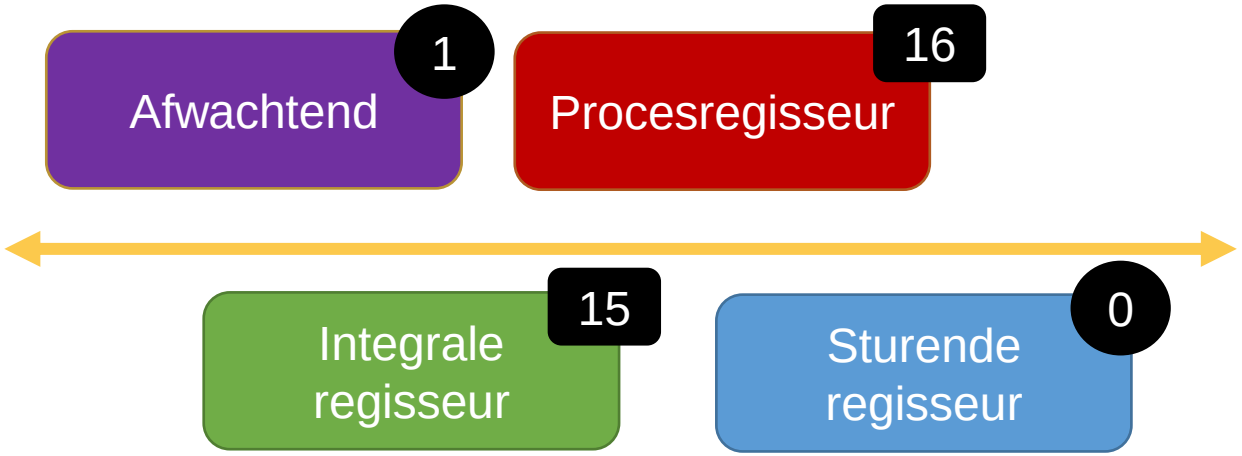

"helpt waar mogelijk en behoort ook bij de rol van regisseur maar financiering van de warmtetransitie is geen taak van de gemeente"

Wat lezen we?

Is er al een warmtebedrijf aan tafel?

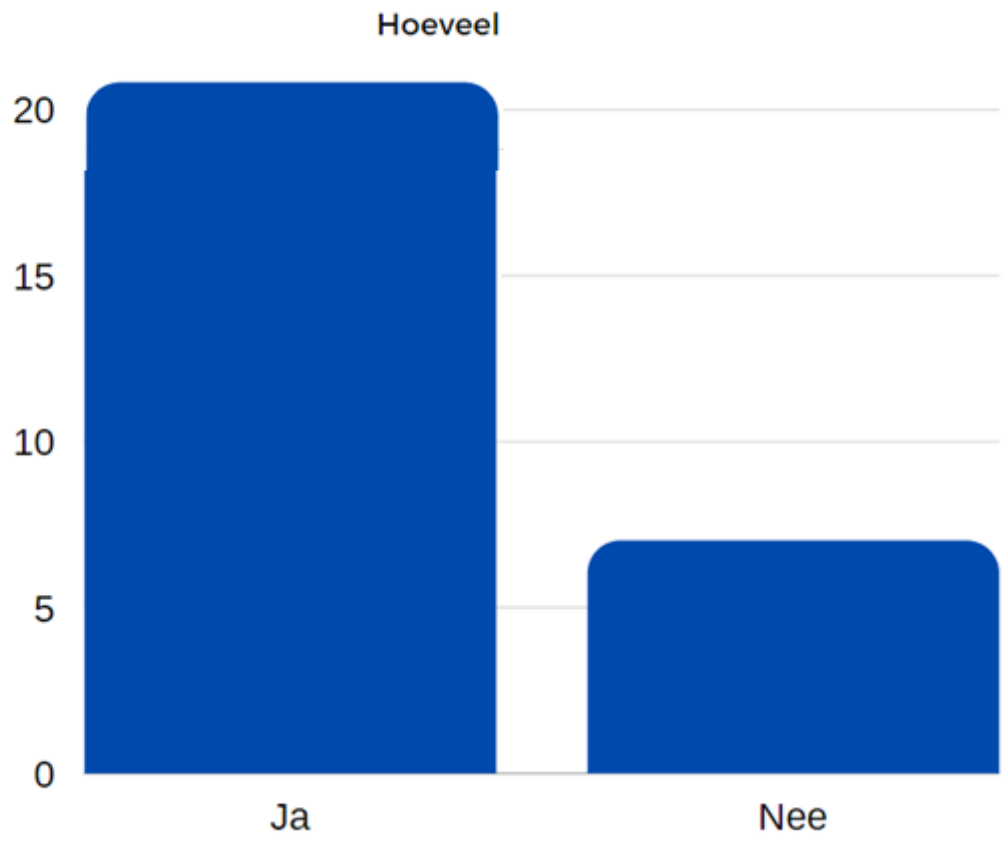

Eneco

Eteck
duurzame energie van eigen bodem

Westpoort Warmte

Firan

VATTENFALL

hvc.
energie en hergebruik

BIOFORTE

ennatuurlijk
maakt energie lokaal

ecw energy
solid solutions for a sustainable future

Wat lezen we?

Wat gaat dit vragen qua inzet?

Uitvoeringsplannen:

- G4-gemeenten: 1,5 – 2,0 fte per gemeente per wijkuitvoeringsplan per jaar
- G40-gemeenten: 1,2 – 1,8 fte per gemeente per wijkuitvoeringsplan per jaar
- middelgrote gemeenten: 0,9 – 1,4 fte per gemeente per wijkuitvoeringsplan per jaar
- kleine gemeenten: 0,8 – 1,1 fte per gemeente per wijkuitvoeringsplan per jaar

Begeleiden realisatie uitvoeringsplannen aardgasvrij:

- G4-gemeenten: 2,2 – 2,7 fte per gemeente per wijkuitvoeringsplan per jaar
- G40-gemeenten: 1,9 – 2,4 fte per gemeente per wijkuitvoeringsplan per jaar
- middelgrote gemeenten: 1,9 – 2,4 fte per gemeente per wijkuitvoeringsplan per jaar
- kleine gemeenten: 1,7 – 2,1 fte per gemeente per wijkuitvoeringsplan per jaar

Procesmanagement buitenwereld

- G4-gemeenten: 4,7 – 7,0 fte per gemeente per jaar
- G40-gemeenten: 1,4 – 2,1 fte per gemeente per jaar
- middelgrote gemeenten: 0,6 – 0,9 fte per gemeente per jaar
- kleine gemeenten: 0,3 – 0,4 fte per gemeente per jaar

Communicatie gemeentebreed

- G4-gemeenten: 7,9 – 9,6 fte per gemeente per jaar
- G40-gemeenten: 3,8 – 4,6 fte per gemeente per jaar
- middelgrote gemeenten: 1,8 – 2,2 fte per gemeente per jaar
- kleine gemeenten: 0,9 – 1,1 fte per gemeente per jaar

Rapport in het kader van art. 2-onderzoek Klimaatakkoord

Uitvoeringskosten van het Klimaatakkoord voor decentrale overheden in 2022 - 2030

Andersson Elffers Felix

Wat lezen we?

Wat gaat dit vragen qua inzet?

Uitvoeringsplannen:

- G4-gemeenten: 1,5 – 2,0 fte per gemeente per wijkuitvoeringsplan per jaar
- G40-gemeenten: 1,2 – 1,8 fte per gemeente per wijkuitvoeringsplan per jaar
- middelgrote gemeenten: 0,9 – 1,4 fte per gemeente per wijkuitvoeringsplan per jaar
- kleine gemeenten: 0,8 – 1,1 fte per gemeente per wijkuitvoeringsplan per jaar

Begeleiden realisatie uitvoeringsplannen aardgasvrij:

- G4-gemeenten: 2,2 – 2,7 fte per gemeente per wijkuitvoeringsplan per jaar
- G40-gemeenten: 1,9 – 2,4 fte per gemeente per wijkuitvoeringsplan per jaar
- middelgrote gemeenten: 1,9 – 2,4 fte per gemeente per wijkuitvoeringsplan per jaar
- kleine gemeenten: 1,7 – 2,1 fte per gemeente per wijkuitvoeringsplan per jaar

Procesmanagement buitenwereld

- G4-gemeenten: 4,7 – 7,0 fte per gemeente per jaar
- G40-gemeenten: 1,4 – 2,1 fte per gemeente per jaar
- middelgrote gemeenten: 0,6 – 0,9 fte per gemeente per jaar
- kleine gemeenten: 0,3 – 0,4 fte per gemeente per jaar

Communicatie gemeentebreed

- G4-gemeenten: 7,9 – 9,6 fte per gemeente per jaar
- G40-gemeenten: 3,8 – 4,6 fte per gemeente per jaar
- middelgrote gemeenten: 1,8 – 2,2 fte per gemeente per jaar
- kleine gemeenten: 0,9 – 1,1 fte per gemeente per jaar

Taken	G4	G40	Middel-groot	Klein	*Totaal*
Uitvoeringsplannen	124	111	95	32	**363 fte**
Begeleiding realisatie	174	159	178	65	**576 fte**
Procesmanagement	6	11	13	8	**37 fte**
Communicatie	9	25	25	23	**82 fte**
Totaal	**313 fte**	**306 fte**	**311 fte**	**128 fte**	**1.058 fte**

Hoeveel dan?

- Als alle woningen in de startgebieden overstappen op de voorkeurs warmteoptie uit de TVW dan:
  - **Gaat het aandeel warmtenet keer 3,5** in de warmtevoorziening van woningen in de PNH (7,6% naar 26,3%).
  - Gaat het aandeel all-electric keer 6, maar nog steeds gering met 2,7% van het geheel.

- Dat wil zeggen van in totaal PNH (2019): **1,34 miljoen** woningen, 389.000 aardgasvrij

Voor:

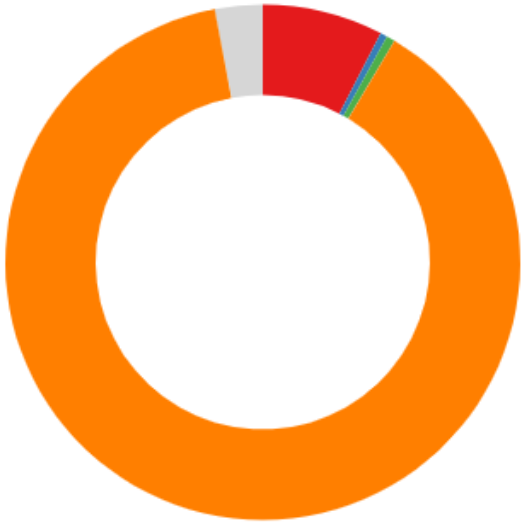

Warmtenet 7.6% | All electric 0.4% | Hybride 0.5%
Gasketel 88.5% | Onbekend 3%

Na:

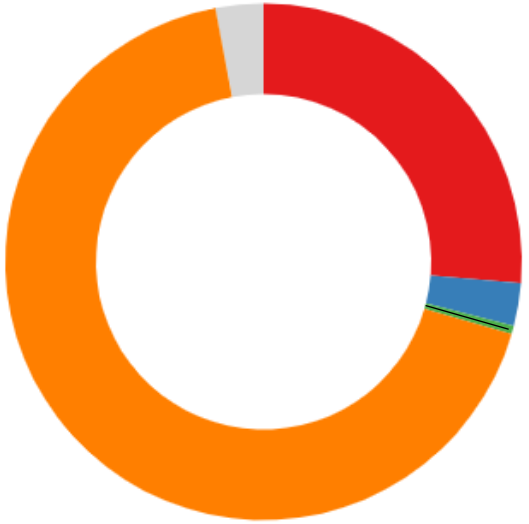

+26%

Warmtenet 26.3% | All electric 2.7% | Hybride 0.5%
Gasnet 67.5% | Onbekend 3%

Hoeveel dan?

- Landelijke ambitie 2030 vraagt binnen de provincie ongeveer **250.000** woningen aardgasvrij (ten tijde vaststellen klimaatakkoord).
- De startgebieden tellen op tot **290.000 nieuwe** woningen. Dat ziet er goed uit!
- Rekenen met alle woningen in de startgebieden geeft echter een **vertekend beeld.**
- Een positieve benadering is een filter op kansrijk vastgoed, dat wil zeggen al het vastgoed wat met onder gemiddelde transitiekosten de overstap naar aardgasvrij kan maken. Daaruit volgen **130.000 nieuwe woningen**.
- Een meer negatieve benadering is verdere filtering op bezit in eigendom van grote vastgoedeigenaren. Daaruit volgen **90.000 nieuwe woningen.**

Voor:

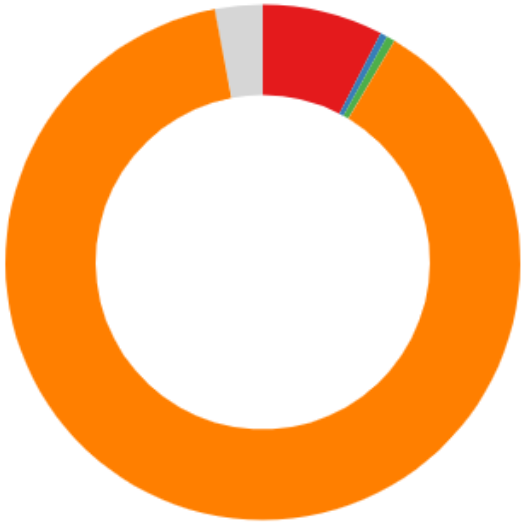

Warmtenet 7.6% | All electric 0.4% | Hybride 0.5%
Gasketel 88.5% | Onbekend 3%

Min/Max

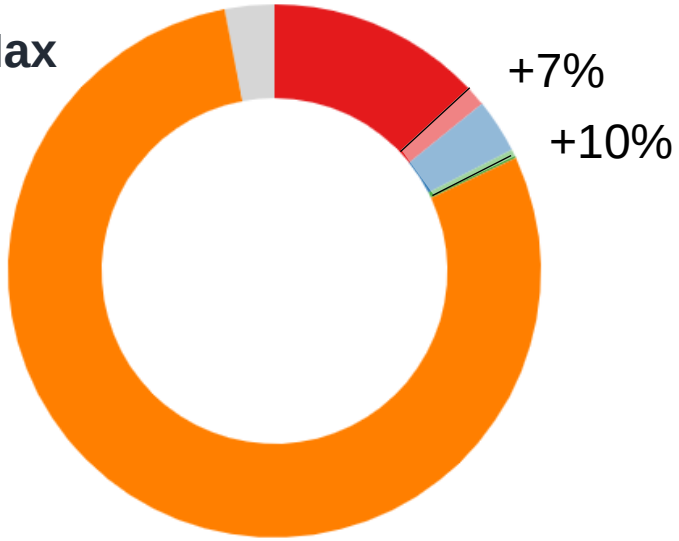

Warmtenet 14.2% | All electric 3.3% | Hybride 0.5%
Gasnet 79% | Onbekend 3%

Samenvatting

- De Rijksambitie 2030 is een **uitdaging**
- **Collectieve warmte** is de voorkeurstechniek en woningen zijn de doelgroep.
- Er zijn **clusters** te herkennen als basis voor samenwerking en versnelling.
- Nog **beperkt doelen** gesteld voor isolatieaanpak, hybride overig vastgoed.
- Ook zijn er (soms verklaarbare) **afwezigen** biomassa, bedrijven(terreinen), hernieuwbare gassen

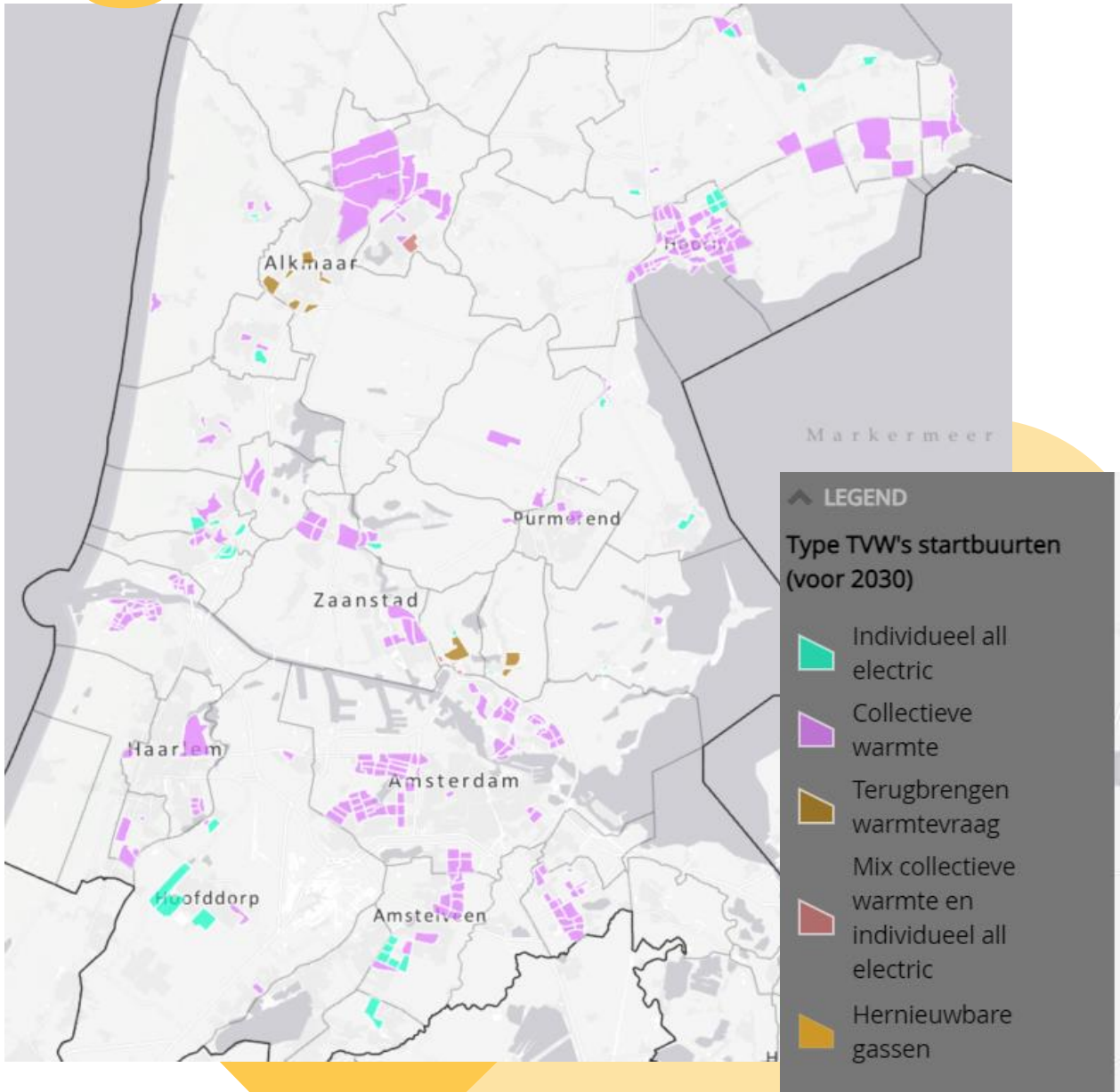

VRAGEN?